

SÖDRA REGIONVÅRDSNÄMNDEN 2013-11-22**Regionalt cancercentrum syd**

Regionalt cancercentrum syd (RCC Syd) har inkommit med en rapport november 2013 om dels nuläget, dels beskrivning av aktuella strategiska utvecklingsområden. I rapporten sammanfattas aktuella arbetsområden inom RCC Syds uppdrag samt en beskrivning i relation till RCC Syds kriterier.

Södra Regionvårdsnämndens beslut

att lägga rapport november 2013 till handlingarna.

Bilagor

Nulägesrapport november 2013

G:\WORD\RVN\RVN 2013\2013-11-21--22\Beslutsförslag SRVN 2013-11-21--22.doc

Nulägesrapport och strategiska utvecklingsområden, RCC syd, nov 2013

Södra Regionvårdsnämnden har inför mötet i november 2013 önskat en rapport från RCC Syd avseende nuläget med beskrivning av aktuella strategiska utvecklingsområden. Här sammanfattas aktuella arbetsområden inom RCC Syds uppdrag följt av beskrivning i relation till RCCs kriterier. För en mer fullständig presentation av verksamheten hänvisas till RCC Syds hemsida, www.cancercentrumsyd.se

Sammanfattning – aktiviteter och utvecklingsområden

- Prevention och tidigdiagnostik - nationell samverkan initierad, kartläggning av effektiva metoder pågår, geografisk kartläggning av cancerrisker i befolkningen har initierats. Koloskopiscreening startas i studieform 2014. Projektet diagnostiskt centrum planeras färdigrekryterat Q3 2014, varefter utvärdering med ställningstagande till fortsatt verksamhet sker.
- Patientprocesserna finns komplett etablerade from Q4 2013. Utvärdering av de först etablerade sker under Q1 2014, varefter RCC syd behöver ta ställning till hur vidare processarbete ska bedrivas. Generellt utgör engagemang av patienter och patientföreträdare, delar av professionen och kontakterna till primärvården och den palliativa vården förbättringsområden.
- Psykosocialt stöd och rehabilitering kartläggs Q4 2013, informationsmaterial och nytt nationellt vårdprogram har tagits fram. Implementering av nya rekommendationer och arbete för att säkra jämlik tillgång utgör utmaningar under 2014.
- Patientens ställning. Patientföreträdarkrupp finns och patientråd ska inrättas 2014. Individuella vårdplaner utvärderas och ska efter återrapport Q1 2014 på lämpligt sätt implementeras.
- Utbildning och kompetensförsörjning. Ökat behov av vidareutbildning finns. Specialistsjuksköterskeutbildning i onkologi läggs ned. Pilotutbildningen till kontaktsjuksköterska utvärderas Q1 2014. Kompetensförsörjning är en nyckelfaktor för framtidens cancervård. Övergripande kompetensförsörjningsplan saknas, men kommer utgöra del av den regionala cancerplanen.
- Kunskapsstyrning. Kvalitetsregisterdata från allt fler register redovisas via RCC syd öppet. Utdata behöver samordnas mellan registren och presentationen behöver kompletteras med en populärvetenskaplig del riktad till patienter och beslutsfattare, arbete Q4 2013.
- Utvecklingsplan för cancervården. Arbetet pågår, kunskapsunderlag har inhämtats, innehåll har definierats, verksamhetsutvecklare och regionala processledare ansvarar för respektive kapitel och har formerat arbetsgrupper för detta. En skiss för beredning och remissförfarande finns. Denna behöver diskuteras med SRVN Q1 2014.
- Nivåstruktureringsarbete bedrivs enligt en ny nationell modell som för cancervården innefattar RCC i samverkan och nivåstrukturering till 2-6 nationella centra. Detta arbete ställer krav på fungerande regional nivåstrukturering. Ett 10-tal diagnoser med små volymer analyseras avseende regional nivåstrukturering under 2014 som förberedelse för nationella uppdrag från RCC i samverkan. Processen är svår och kan förväntas skapa meningsskiljaktigheter. Resultaten återrapporteras till SRVN Q2 2014.

Rapport i relation till RCCs kriterier

Förebyggande insatser och tidig upptäckt av cancer

- RCC Syds styrelse har fastställt en handlingsplan för arbetet inom området.
- RCC Syd har initierat en epidemiologisk kartläggning av sociala och geografiska mönster kopplat till incidens i cervixcancer, malignt melanom och lungcancer.
- RCC Syd är sammankallande och ordförande för den nationella arbetsgruppen för prevention som har initierats av RCC samverkan.
- Q1-2 2014 planeras nationella arbetsgruppen arrangera en konferens om stoppdatum för rökning tillsammans med Cancerfonden, Hjärt-lungfonden och den nya folkhälsomyndigheten. Målgruppen är riksdagspolitiker. Syftet är att presentera evidens kring åtgärder och policybeslut om tobak.
- En kartläggning av effektiva metoder för rökavvänjning riktade till ungdomar har påbörjats.
- Under Q4 2013 håller verksamhetsutvecklaren fokusgrupper för ungdomar där samtalet kommer att handla om hälsan och vilken typ av information som "biter" på ungdomar. Arrangemanget är en del i den så kallade Innovationskarnevalen som arrangeras under 2013 och 2014 av Malmö Stad.
- Diagnostiskt centrum påbörjade verksamhet i nordöstra Skåne Q4 2012. Projektet drivs gemensamt av Region Skåne och RCC Syd. Under verksamhetens första år har 150 av 300 planerade patienter rekryterats. En delrapport (okt 2013, inkluderar 72 patienter) finns på RCC Syds hemsida. Av rapporten framgår att det diagnostiska utfallet överensstämmer med vad som utifrån danska erfarenheter kan förväntas. När det gäller ledtidsmålen har dessa inte uppnåtts under den första perioden och orsaker till detta kommer undersökas. En vetenskaplig utvärdering av projektet har påbörjats i form av en fall/kontrollstudie under ledning av Centrum för primärvårdsforskning.
- En utvecklingsbarnmorska har anställts (40%) för att i samverkan med regionala patientprocessledare intensifiera arbetet med cervixcancerprevention. De planerade aktiviteterna bygger på tidigare utvärderade utvecklingsprojekt. Utvecklingsbarnmorskan deltar i de relevanta expertgrupperna för området.

Vårdprocesser

- Utvecklingen av det lokala patientprocessarbetet följs upp av RCC Syd genom rapporter från lokala och regionala patientprocessledare. En enkät har genomförts till de lokala patientprocessledarna och denna kommer att upprepas årligen. Inom Region Skåne genomför Avd för Hälso- och sjukvårdsstyrning dialoger med lokala patientprocessledare där även regionala patientprocessledare och RCC Syd medverkar. RCC Syd har även dialoger kring utvecklingen av patientprocesserna med förvaltningsledningar i Region Skåne. Övriga regioner/landsting har olika former för uppföljning och dialog med lokala

patientprocessledare angående utvecklingen av patientprocesserna. I dessa dialoger deltar inte RCC Syd aktivt.

- Det samlade intrycket är att utvecklingen av patientprocesserna sker i varierande takt och med varierande men ökande engagemang av linjeansvariga. Kontaktsjuksköterskefunktionen har etablerats på många ställen och har i vissa fall underlättats genom ökad resurstilldelning. Väntetider har i vissa fall förbättrats men mycket återstår. Engagemang av patienter och patientföreträdare samt kontakter till primärvården är varierande och utgör förbättringsområden.
- I samverkan med Utvecklingscentrum i Region Skåne Gemoförs nu det tredje förbättringsprogrammet för patientprocessteam. I detta program som påbörjades i september deltar sju team, fem från Skåne och ett vardera från Kronoberg och Blekinge. Under hösten har tre gemensamma lärandeseminarier genomförts och de deltagande teamen har däremellan lokal handledning på hemmaplan i förbättringsarbetet.
- Antalet regionala patientprocessledare har under året utökats till att nu vara komplett. Sammanlagt innehar 23 personer uppdrag av RCC som regionala patientprocessledare. Uppdraget omfattar varierande 10 – 30 % av heltid och omfattar i allt 17 patientprocesser eller områden. Dessa områden och de regionala patientprocessledarna redovisas på hemsidan.

Psykosocialt stöd, rehabilitering och palliativ vård

- RCC Syds regionala processledare deltar i regionala möten med patientprocessteam i syfte att diskutera hur ett psykosocialt arbetssätt och cancerrehabilitering integreras i utvecklingen av patientprocesserna.
- En gemensam informationsbas finns tillgänglig på RCC Syds hemsida där det även finns nedladdningsbara verktyg som kan användas för bedömning av rehabiliteringsbehov.
- Kartläggning av tillgången till och organisationen av psykosocialt stöd och rehabilitering för patienter med cancer i regionen pågår, Q4 2013, i enlighet med angivna mål.
- Det nationella vårdprogrammet har under sommaren avslutat en första remissrunda och nästa beräknas starta i mitten av oktober. I det nationella nätverket för processledare cancerrehabilitering fortsätter diskussioner om en gemensam kommunikationsplan för implementering av vårdprogrammet.
- Arbete pågår på nationell nivå med syfte att definiera kvalitetsindikatorer samt patientrelaterade mått för rehabiliteringsområdet.
- RCC Syd har tagit fram informationsmaterialet "Fyra viktiga frågor", Q2 2013 i syfte att väcka intresse för rehabiliteringsfrågor och ge vårdpersonal vägledning i hur man hanterar några av dem. Fyra fokusområden har valts ut som särskilt angelägna: Existentiella aspekter, barnfamiljen i cancervård, sex-fertilitet vid cancersjukdom och sjukskrivning vid cancersjukdom.

- En regional processledare för palliativ vård har knutits till RCC Syd from september 2013. Arbetet har inletts med en kartläggning av organisation, resurser och behov avseende palliativ vård i regionen.

Patientens ställning i cancervården

- En regional samordningsgrupp (REGSAM) med patientrepresentanter/samordnare för de patientföreningar som finns i de olika regionerna/landstingen har etablerats och haft två möten. RCC Syds verksamhetsutvecklare för patientens ställning ingår i gruppen och samordnar de nationella föreningar som saknar lokala- och regionala föreningar samt Nätverket mot cancer.
- En workshop för patientföreträdare genomfördes i maj 2013 med ett 30-tal deltagare med fokus på prevention, rehabilitering och cancerplan.
- Ett patientråd kommer efter färdiga beslut att inrättas from 2014.
- Inom det nationella samverkansprojektet "Min vårdplan" har en individuell skriftlig vårdplan fastställts, se www.cancercentrum.se. RCC syd utvärderar nu denna i pilotprojekt, bla testas en webb-baserad lösning testas vid kolorektalcancer .
- I det omnämnda förbättringsprogrammet för patientprocessteam deltar i år för första gången patientföreträdare i lärandeseminarieerna.
- Ett kontaktsjuksköterskenätverk med en utsedd samordnare finns och ska vidareutvecklas. För närvarande finns ca 160 kontaktsjuksköterskor i RCC Syds nätverk.

Utbildning och kompetensförsörjning

- RCC Syd och RCC Väst bedriver gemensamt och i samarbete med Lunds och Göteborgs Universitet och Chalmers Tekniska Högskola utbildning till kontaktsjuksköterska, 30 hp. Fyra delkurser genomförs på halvfart under ett år, avslutas Q1 2014. Totalt 32 personer (16 från RCC syd) genomgår utbildningen. Utvärderingen utvärderas kontinuerligt och avslutas enligt plan Q1 2014.
- RCC Syds processledare för patologi har genomfört en kartläggning av kompetensförsörjningen inom patologi i södra sjukvårdsregionen. Rapporten beräknas vara klar i november 2013.
- Utbildningen av specialistsjuksköterskor i onkologi läggs ned from 2014, vilket kan förväntas få konsekvenser för cancervården.

Kunskapsstyrning

- Arbetet med nationella vårdprogram följer gemensamma riktlinjer som fastställts av RCC, En av de rekryterade utvecklingsköterskorna fungerar som vårdprogramssamordnare, en funktion som tidigare saknades vid RCC syd. RCC Syd är representerat i samtliga nationella vårdprogramgrupper och är stödjande RCC för ett antal vårdprogram. Se www.cancercentrumsyd.se
- RCC syd kommer att vara representerat i den regionala kunskapsgruppen för palliativ vård som är under etablering.

- Arbetet med utveckling av kvalitetsredovisningen inom patientprocesserna är en viktig del av kunskapsstyrning. RCC syd redovisar öppet kvalitetsmått för 5 diagnoser (bröstcancer, lungcancer, kolorektalcancer, prostatacancer och urinblåsecancer) och planerar släppa data från fler diagnoser. Till mallen kopplas from 2014 en populärvetenskaplig version riktad till patienter och beslutsfattare. Arbetet är ett prioriterat utvecklingsarbete och bedrivs i nära samverkan mellan statistiker och patientprocessansvarig på RCC Syd i nära kontakt med patientprocessledare, linjeansvariga och huvudmän. Se vidare under www.cancercentrum Syd.se/patientprocesser/kvalitetsparametrar

Klinisk cancerforskning och innovation

- Sedan september finns vid RCC Syd en klinisk forskningssamordnare på 50% för utveckling och samordning av klinisk forskning inom södra sjukvårdsregionen.
- Ett arbete har inletts med att kartlägga nuläge och utvecklingsbehov för att stärka klinisk forskning med målet att allt fler patienter kan rekryteras i kliniska studier.
- En nationell arbetsgrupp för kliniska forskningssamordnare vid de sex RCC har etablerats under 2013. Ett nationellt handlingsprogram har tagits fram och fastställts av RCC Samverkan. En central punkt i detta program är etablering av en gemensam portal för kliniska studier.
- Ett projekt har inletts kring nationell portal i lungcancer där patienter som behandlas med en ny målstyrd medicin ingår för nationell effekt- och biverkningsrapportering samt effektuppföljning.
- Prof Ulf Strömberg, anknys via adjungerad professur 20% till RCC syd (avd cancerepidemiologi) för forskningsarbetet med geomapping.
- Forskningsamarbete med ekonomihögskolan/IHE/medicinska fakulteten har initierats i form av samverkan med prof Ulf Gerdtheim.

Ledningsfunktion, RCC-samverkan och uppföljning av cancervårdens kvalitet

- Förslag till ägardirektiv har fastställts av SRVN och beslutsprocessen inom regioner och landsting pågår. Ägardirektiven innebär att styrelsen för RCC Syd sannolikt konstitueras Q1 2014.
- RCC Syd har sedan fusionen mellan RCC-projektet och Regionalt tumörregister/OC sett över inre organisation och arbetsprocesser. Teamindelning av personalen har genomförts och tre utvecklingsjuksköterskor har anställts som teamledare vilket innebär en förstärkning av den medicinska kompetensen. Varje team har ansvar för ett antal specifika diagnoser där monitor, datamanager, statistiker, processansvariga ingår. Syftet är att tydliggöra kontakterna mellan inrapporterande kliniker samt att knyta ihop utvecklingsarbetet avseende patientprocesser, kvalitetsregistrering, utveckling av kvalitetsmått och mål, presentation av utdata samt implementering av vårdprogram och nationella riktlinjer.

- Ett förbättringsarbete avseende de interna arbetsprocesserna vid RCC Syd har nyligen inletts under ledning av teamledarna.
- RCC Syd deltar i nationell samverkan inom en rad nationella nätverk och arbetsgrupper. RCC cheferna träffas var tredje vecka inom ramen för RCC Samverkan.
www.cancercentrum.se
- Socialstyrelsen utvärderade verksamheten Q3 2013 och rapporterar fynden vid nationell konferens 131106 samt skriftligt Q1 2014. Därefter vidtar arbete för förbättring och förberedelse inför Socialstyrelsens planerade utvärdering 2014, avseende verksamheten efter 2 år.

Utvecklingsplan för cancervården i sjukvårdsregionen

- Workshop med patientföreträdare har genomförts, kunskapsunderlag har inhämtats från beslutsfattare, struktur och innehåll har definierats och arbete pågår med respektive kapitel med regionala processledare och verksamhetsutvecklare som ansvariga. Planen planeras omfatta 2015-18 och bör kunna föreligga i en första version Q1 2014. Arbetsprocessen har presenterats för SRVN 130920 och planerna för remiss och fastställande bör diskuteras med SRVN Q1 2014.

Nivåstrukturering

- Den nationella nivåstruktureringsrapporten (RCC samverkan SKL) lämnades till departementet 130911. De pilotprocesser som analyserats i denna har kartlagts avseende nivåstrukturering inom södra sjukvårdsregionen av respektive regional processledare, rapport presenterad för styrelsen 131018.
- Inom Region Skåne har en arbetsgrupp för nivåstrukturering tillsatta under ledning av Ulf Qvist. För RCC syd ingår Stefan Rydén i denna arbetsgrupp i frågor kring cancer.
- I linje med arbete inom andra RCC har styrelsen uppdragit åt RCC Syd att inom diagnosområden med låga volymer, särskilda utmaningar, inklusion i den nationella rapporten eller pågående nivåstruktureringsarbete vid andra RCC. Detta gäller akut leukemi, gallvägs- och gallblåsecancer, hepatocellulär cancer, pankreascancer, ventrikelcancer, cervixcancer, ovarialcancer, njurcancer, mjukdelssarkom. Vid dessa diagnoser inventeras och beskrivs volymer och behandlingsprocess och behovet av nivåstrukturering kartläggs liksom professionens syn på frågan. Behovet av nivåstrukturering kan innefatta hela eller delar av patientprocessen. Arbetet leds av respektive regional patientprocessledare och skall rapporteras mars 2014.